

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 15.3.2006
KOM(2006)120 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ**

**Zpráva o provádění směrnice 1999/93/ES o zásadách Společenství pro elektronické
podpisy**

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Směrnice.....	3
2.1.	Souvislosti.....	3
2.2.	Provedení směrnice	4
2.3.	Obsah směrnice	4
2.3.1	Účel a oblast působnosti.....	4
2.3.2.	Různé typy elektronických podpisů ve směrnici	4
2.3.3.	Otázky vnitřního trhu	5
2.3.4	Právní uznání.....	5
3.	Účinek směrnice na vnitřní trh.....	5
3.1.	Obecné poznámky o vztahu mezi směnicí a vývojem trhu	5
3.2.	Trh pro elektronická osvědčení: používané aplikace	6
3.3.	Technický vývoj.....	6
3.3.1.	Normalizace	6
3.3.2.	Technické překážky	7
4.	Dopad směrnice na jiné právní předpisy	8
4.1.	Směrnice 2001/115/ES.....	8
4.2.	Nové směrnice o zadávání veřejných zakázek.....	8
4.3	Rozhodnutí Komise o elektronických a digitálních dokumentech	9
5.	Závěry	9
5.1.	Právní hledisko.....	9
5.2.	Účinek na trh.....	10

**ZPRÁVA KOMISE
EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ**

Zpráva o provádění směrnice 1999/93/ES o zásadách Společenství pro elektronické podpisy

(Text s významem pro EHP)

1. Úvod

Tato zpráva pojednává o přezkoumání provádění směrnice 1999/93/ES o zásadách Společenství pro elektronické podpisy¹ (dále jen „směrnice“) podle článku 12 směrnice. Zpráva je zčásti založena na výsledcích nezávislé studie provedené externími poradci² (dále jen „studie“) a finalizované v roce 2003, jakož i na výsledku neformálních konzultací se zúčastněnými stranami³.

2. SMĚRNICE

2.1. Souvislosti

V návaznosti na první oznámení návrhu právního předpisu v oblasti elektronických podpisů ve sdělení „o zajištění bezpečnosti a důvěryhodnosti elektronické komunikace – směřování k evropským zásadám pro digitální podpisy a šifrování“⁴ byl v roce 1998 zveřejněn vlastní návrh směrnice⁵. Některé členské státy již zavedly nebo navrhly vnitrostátní právní předpisy v oblasti elektronických podpisů, které považovaly za podmínku růstu elektronického obchodu a za důležitý politický požadavek pro zajištění důvěryhodnosti elektronických transakcí.

Z pohledu Evropské unie hrozilo, že vnitrostátní právní předpisy s rozdílnými požadavky budou bránit účinnému zavedení vnitřního trhu, zejména v oblastech, které závisí na produktech a službách souvisejících s elektronickým podpisem. Základem navržených harmonizačních opatření byla ochrana vnitřního trhu před narušením v oblasti, která se považuje za kritickou pro budoucnost elektronických transakcí v evropském hospodářství. Jedním z ústředních požadavků byla potřeba ujasnit právní status elektronických podpisů, aby byla zajištěna jejich právní platnost, která byla často zpochybňována.

Směrnice byla Evropským parlamentem a Radou přijata v prosinci roku 1999.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/93/ES ze dne 13. prosince 1999 o zásadách Společenství pro elektronické podpisy, Úř. věst. L 33, 19.1.2000, s.12.

² Studie o právních a tržních aspektech elektronických podpisů, K.U.L., 2003, http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/trust/electronic_sig_report.pdf

³ V roce 2003 Komise zahájila neformální konzultace se všemi zúčastněnými stranami, aby shromáždila připomínky k provádění směrnice. Získané připomínky byly zapracovány do této zprávy.

⁴ KOM(97) 503 ze dne 8. října 1997.

⁵ Úř. věst. C 325, 23.10.1998, s. 5.

2.2. Provedení směrnice

Všech 25 členských států EU již provedlo obecné zásady směrnice do vnitrostátního práva. Připomínky uvedené níže vycházejí z uceleného přezkoumání výsledků konzultací a prováděcích opatření členských států, ačkoli formální analýza právních předpisů, kterými se směrnice provádí, nebyla v době vypracování této zprávy dosud dokončena.

2.3. Obsah směrnice

2.3.1 Účel a oblast působnosti

Hlavním cílem směrnice je vytvoření rámce Společenství pro používání elektronických podpisů, který umožní volný pohyb produktů a služeb pro elektronický podpis přes hranice a zajistí základní právní uznání elektronických podpisů.

Je třeba zdůraznit, že směrnice se nezabývá uzavíráním a platností smluv ani jinými právními závazky, které jsou upraveny vnitrostátními právními předpisy nebo právními předpisy Společenství o formě smluv. Směrnicí rovněž nejsou dotčena pravidla a omezení stanovená ve vnitrostátních právních předpisech nebo právních předpisech Společenství, která se vztahují na používání dokumentů⁶. Následkem toho nejsou směrnici dotčena vnitrostátní ustanovení, která například stanoví používání papírové podoby pro některé typy smluv. Směrnice dále nevylučuje možnost, aby si strany v uzavřeném systému (např. na firemním intranetu nebo v případě poskytovatele služeb a jeho zákazníků) dohodly vlastní zvláštní podmínky pro používání elektronických podpisů v rámci takového systému.

2.3.2 Různé typy elektronických podpisů ve směrnici

Směrnice se zabývá třemi podobami elektronických podpisů. První z nich je „**elektronický podpis**“ v nejjednodušší podobě, který je definován v širokém slova smyslu. Slouží k identifikaci a ověření pravosti dat. Může jít o tak jednoduchou věc, jako je podepsání elektronické zprávy jménem osoby nebo použití kódu PIN. Aby ověření pravosti bylo podpisem, musí se vztahovat k *datům* a nesmí se použít jako způsob nebo technologie, kterými se pouze ověřuje pravost *subjektu*.

Druhou podobou elektronického podpisu definovanou ve směrnici je „**zaručený elektronický podpis**“. Tato podoba podpisu musí splnit požadavky stanovené v čl. 2 odst. 2 směrnice. Směrnice je technologicky neutrální, ale v praxi se tato definice převážně vztahuje na elektronické podpisy založené na infrastruktuře veřejných klíčů (PKI, Public Key Infrastructure). Tato technologie používá k podpisu dat šifrování, které vyžaduje veřejný a soukromý klíč.

Nakonec existuje třetí podoba elektronického podpisu zmíněná v čl. 5 odst. 1, pro kterou směrnice nezavedla samostatný termín, ale kterou budeme v této zprávě nazývat „kvalifikovaný elektronický podpis“. Jde o zaručený elektronický podpis založený na kvalifikovaném osvědčení (certifikátu), vytvořený prostředkem pro bezpečné vytváření podpisu a splňující požadavky příloh I, II a III.

⁶ Odstranění právních překážek při uzavírání smluv elektronickou cestou upravuje článek 9 směrnice o elektronickém obchodu (směrnice 2000/31/ES, Úř. věst. L 178, 17.7.2000, s. 1).

„**Podpisující osoba**“ je ve směrnici definována jako „osoba, která má prostředek pro vytváření podpisu a která jedná na svůj účet nebo na účet fyzické či právnické osoby nebo subjektu, které zastupuje“. Ačkoli směrnice neuvádí, že se elektronický podpis musí vztahovat k fyzické osobě, podepisující osobou v případě kvalifikovaného elektronického podpisu (čl. 5 odst. 1 směrnice) může být pouze fyzická osoba, neboť takový podpis se považuje za rovnocenný vlastnoručnímu podpisu⁷.

2.3.3. *Otázky vnitřního trhu*

Za účelem podpory vzniku vnitřního trhu pro ověřovací produkty a služby a pro zajištění, aby ověřovatel (CSP, Certification Service Provider) usazený v jednom členském státě mohl poskytovat služby v jiném členském státě, článek 3 stanoví, že přístup na trh nesmí být podmíněn předběžným povolením. Aby bylo zajištěno, že ověřovatelé, kteří vydávají kvalifikovaná osvědčení pro veřejnost, splňují požadavky stanovené v přílohách, však členské státy musí zavést odpovídající systémy dohledu. Pro systémy dohledu nejsou stanoveny žádné povinné požadavky. Členské státy zavedly rozdílné modely, které doposud fungovaly převážně ve své zemi původu a nepředstavovaly zdroj překážek. Rozdíly mezi systémy členských států však mohou ovlivnit rozvoj přeshraničních ověřovacích služeb.

Pokud jde o přeshraniční poskytování ověřovacích služeb v rámci vnitřního trhu, nelze ukládat žádná omezení vůči ověřovacím službám poskytovaným z jiného členského státu.

2.3.4 *Právní uznání*

Ustanovení čl. 5 odst. 2 stanoví základní zásadu právního uznávání všech druhů elektronických podpisů, které směrnice zavádí.

Vyžaduje, aby členské státy zajistily, že se kvalifikovaný elektronický podpis (čl. 5 odst. 1) považuje za podpis splňující právní požadavky na vlastnoruční podpisy a že je přijímán jako důkaz v soudním řízení, stejně jako tomu je u vlastnoručních podpisů ve vztahu k tradičním dokumentům.

Pokud jde o právní účinky elektronických podpisů, neexistuje dosud reprezentativní judikatura, která by umožnila posoudit uznávání elektronických podpisů v praxi.

3. **ÚČINEK SMĚRNICE NA VNITŘNÍ TRH**

3.1. **Obecné poznámky o vztahu mezi směrnicí a vývojem trhu**

Přijetí směrnice provázela jistá očekávání, že tento právní předpis dopomůže ke vzniku trhu pro elektronické podpisy. Právní předpisy se obecně nepřijímají proto, aby vytvořily tržní poptávku, a nebylo tomu tak ani v případě této směrnice. Směrnice by však měla zajistit větší právní jistotu, pokud jde o používání elektronických podpisů a souvisejících služeb. V tomto směru by směrnice mohla poskytnout důvěryhodnou platformu, která by umožnila vznik trhu.

⁷

Omezení použití zaručených elektronických podpisů na fyzické osoby ukazuje, že velké množství regulátorů považuje elektronické podpisy za pouhé elektronické ekvivalenty tradičních vlastnoručních podpisů. Při nejčastějším použití digitálních podpisů je však jediným cílem zvýšit úroveň pravosti a integrity zprávy, aniž by bylo cílem dát najevo úmysl podepsat v tradičním smyslu; na tuto skutečnost bylo poukázáno např. ze strany ICC při neformální konzultaci.

Přestože se studie ve svých šetřeních zaměřila na používání zaručených nebo kvalifikovaných elektronických podpisů a zjistila velmi pomalý růst využívání, ukázala také, že se objevilo mnoho jiných aplikací elektronických podpisů, které používají jejich jednodušší podoby.

3.2. Trh pro elektronická osvědčení: používané aplikace

Dvě převažující aplikace elektronických podpisů souvisejí s elektronickou veřejnou správou a se službami elektronického bankovníctví pro občany. Mnoho členských států i několik dalších evropských zemí spustilo aplikace elektronické veřejné správy, nebo jejich spuštění plánuje. Řada těchto aplikací elektronické veřejné správy je založena na používání elektronických průkazů totožnosti. Elektronické průkazy totožnosti lze použít jak pro prokazování totožnosti, tak pro poskytování on-line přístupu k veřejným službám pro občany. Ve většině případů budou tyto průkazy totožnosti obsahovat tři funkce: prokazování totožnosti, ověřování pravosti a podepisování.

Využívání druhé největší aplikace elektronických podpisů – elektronického bankovníctví pro občany – se nyní rychle rozšiřuje ve většině zemí EU. Většina systémů ověřování pravosti pro služby elektronického bankovníctví využívá jednorázová hesla (OTP) a tokeny, které představují nejjednodušší podobu elektronického podpisu podle směrnice. Mnoho aplikací elektronického bankovníctví používá tyto technologie pouze k ověření totožnosti uživatele, ale rozšiřuje se využívání elektronického podepisování transakcí. V případě elektronického bankovníctví pro podniky („business-to-business“) a mezibankovního zúčtování je běžnější používat „chytré karty“, u kterých se má za to, že poskytují vyšší úroveň bezpečnosti.

Současně se v několika členských státech rozšiřuje škála služeb, které vyžadují ověřování pravosti na úrovni, jež odpovídá nejjednodušší podobě elektronického podpisu.

3.3. Technický vývoj

3.3.1. Normalizace

Ustanovení čl. 3 odst. 5 směrnice umožňuje Komisi stanovit a zveřejnit referenční čísla „obecně uznávaných norem“⁸ pro produkty pro elektronický podpis. V důsledku toho se u produktu pro elektronický podpis, který tyto normy splňuje, má za to, že splňuje požadavky stanovené v příloze II písm. f) a v příloze III.

Komise pověřila prováděním normalizace evropské normalizační organizace. Byla zřízena evropská iniciativa pro normalizaci elektronických podpisů (EESSI, European Electronic Signature Standardisation Initiative) složená z členů CEN/ISSS a ETSI, která vypracovala normy pro produkty a služby pro elektronický podpis⁹.

V červenci 2003 Komise zveřejnila rozhodnutí na základě čl. 3 odst. 5 směrnice¹⁰, včetně odkazů na normy CEN (CWA) pro požadavky týkající se vytváření kvalifikovaných

⁸ Tímto pojmem se rozumí požadavky na technologickou aktuálnost a uznávání těchto norem subjekty z praxe, případně dostatečná účast subjektů z praxe na vypracovávání těchto norem.

⁹ Seznam vypracovaných norem je k dispozici na webových stránkách EESSI:
http://www.ict.etsi.org/EESSI_home.htm

¹⁰ Rozhodnutí 2003/511/ES ze dne 14. července 2003 o zveřejnění referenčních čísel norem obecně uznávaných pro produkty pro elektronický podpis v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 1999/93/ES, Úř. věst. L 175, 15.7.2003, s. 45.

elektronických podpisů. Platnost norem CWA vyprší tři roky po jejich zveřejnění; výbor CEN však může jejich platnost v případě potřeby prodloužit o další období.

Podle čl. 3 odst. 5 mohou být pro splnění požadavků směrnice vypracovány a Komisí přijaty i jiné normy, pokud je lze považovat za „obecně uznávané normy“. Obecně lze požadavky uvedené v přílohách splnit i pomocí jiných norem než těch, na které odkazuje Úřední věstník.

Pro trh je důležité, aby se při budoucích normalizačních činnostech zohlednil poslední technický vývoj, neboť v budoucnosti budou uživatelé v propojeném světě přesouvat své klíče pro elektronické podpisy z jednoho zařízení na druhé.

3.3.2. *Technické překážky*

Nelze snadno odpovědět na otázku, proč se trh pro elektronické podpisy nerozvíjel rychleji, potýká se však s řadou technických překážek. Jedním z často zmiňovaných problémů, který mohl přispět k pomalému rozvoji využívání zaručených nebo kvalifikovaných elektronických podpisů v Evropě, je složitost technologie PKI. Často zdůrazňovanou výhodou PKI je skutečnost, že tato technologie používá systém „důvěryhodné třetí strany“, který umožňuje, aby si strany, které se nikdy nesetkaly, na internetu navzájem důvěřovaly. Zdá se však, že v mnoha současných aplikacích není ze strany poskytovatelů služeb velký zájem o to, aby jejich zákazníci mohli používat jejich zařízení pro ověření pravosti i pro jiné služby, v zásadě z důvodů odpovědnosti. To je pravděpodobně důvodem, proč na trhu stále převládá používání různých jednorázových hesel (OTP) a není mnoho známek, že by se to v blízké budoucnosti mělo změnit.

Pomalý růst využívání lze vysvětlit i jinými faktory: ve směrnici chybí ustanovení o kritériích pro služby ověřování elektronického podpisu poskytované ověřovatelem koncovému uživateli i ustanovení o vzájemném uznávání mezi ověřovateli. V různých zemích se používají různá řešení pro ověřování osvědčení, například kořenová certifikační autorita (Root CA), můstková certifikační autorita (Bridge CA) a seznam vztahů důvěry (Trust Status List). Pokud jde o přeshraniční transakce elektronické veřejné správy, akce „Bridge/Gateway Certification Authority“ v rámci programu IDA II¹¹ vyústila v pilotní projekt můstkové/bránové certifikační autority, který odhalil nejen technické, ale i právní a organizační problémy.

Další překážku pro tržní přijetí elektronických podpisů na vnitrostátní i přeshraniční úrovni představuje nedostatečná technická interoperabilita. Vedla ke vzniku mnoha „izolovaných ostrovů“ – aplikací elektronického podpisu, kdy lze osvědčení použít pouze pro jedinou aplikaci. Iniciativa EESSI pracovala na společných normách pro interoperabilitu, ale většina členských států stanovila na podporu interoperability vnitrostátní normy¹².

Dnes je v prostředí PKI nejpoužívanějším prostředkem pro vytváření podpisu chytrá karta, protože nabízí způsob, jak bezpečně uložit soukromý klíč. Technologie je to nákladná a vyžaduje investice do fyzické infrastruktury (distribuce karet a čtecích zařízení, atd.). Existuje již řada alternativ k chytrým kartám, které lze použít k bezpečnému uložení kryptografického klíče.

¹¹ Akce BGCA v rámci programu IDA II: <http://europa.eu.int/idabc/en/document/2318/556>

¹² Například v Německu je vytvoření technické interoperability mezi produkty pro elektronický podpis účelem specifikací ISIS-MTT.

Další praktickou příčinou neochoty zavádět aplikace elektronických podpisů je, že se **archive** elektronicky podepsaných dokumentů považuje za příliš složitou a nejistou. Právní závazky uchovávat dokumenty – někdy až přes 30 let – si vyžadují nákladné a těžkopádné technologie a postupy, aby byla po tak dlouhou dobu zaručena čitelnost a ověřitelnost.

4. DOPAD SMĚRNICE NA JINÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY

Ačkoli poptávku po zavedení PKI nelze vytvořit právními předpisy, Komise přesto považuje zavedení elektronických podpisů za důležitý nástroj pro rozvoj služeb informační společnosti a podporu bezpečného elektronického obchodu.

Několik nedávno přijatých směrnic a rozhodnutí zmiňuje elektronické podpisy a obsahuje odkaz na směrnici 1999/93/ES.

4.1. Směrnice 2001/115/ES

Směrnice 2001/115/ES¹³ uznává možnost elektronického zasílání faktur. V tomto případě musí být zaručena věrohodnost původu faktury a neporušenost jejího obsahu, například zaručeným elektronickým podpisem.

Funkce zaručeného elektronického podpisu podle uvedené směrnice spočívá v zajištění technické bezpečnosti při procesu přenosu a uchovávání. Ve skutečnosti právní předpisy některých členských států nevyžadují, aby byl takový dokument v papírové podobě podepsán vlastnoručním podpisem, a směrnice uvádí, že členské státy nesmí podepisování faktur vyžadovat. Lze tedy říci, že pojmem elektronického podpisu se v tomto případě rozumí technický koncept, nikoli právní.

4.2. Nové směrnice o zadávání veřejných zakázek

Nové směrnice o zadávání veřejných zakázek, které vstoupily v platnost dne 30. dubna 2004, dotvářejí právní rámec pro používání elektronických podpisů při zadávání veřejných zakázek¹⁴.

Používání elektronických podpisů je ústředním prvkem pro zavedení fungujících elektronických systémů zadávání zakázek v celé EU. Lze očekávat, že elektronické zadávání zakázek bude jednou z hlavních oblastí použití, zejména v případě složitějších podob elektronických podpisů. Elektronické zadávání zakázek ilustruje překážky, které je při podpoře používání elektronických podpisů nutno překonat.

Nové směrnice o zadávání veřejných zakázek nestanoví, jaké typy elektronických podpisů by se v elektronickém nabídkovém řízení měly používat, ale nechávají volbu na členských státech, pokud bude v souladu s vnitrostátními právními předpisy, kterými se provádí

¹³ Směrnice Rady 2001/115/ES ze dne 20. prosince 2001, kterou se mění směrnice 77/388/EHS s cílem zjednodušit, modernizovat a harmonizovat podmínky pro fakturaci ve vztahu k dani z přidané hodnoty, Úř. věst. L 15, 17.1.2002, s. 24.

¹⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb, Úř. věst. L 134, 30.4.2004, s. 1, a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, Úř. věst. L 134, 30.4.2004, s. 114.

směrnice 1999/93/ES¹⁵. To odráží stávající postupy v oblasti podávání nabídek v papírové podobě, kdy směrnice EU o zadávání zakázek nestanoví způsoby podepisování a zabezpečení nabídek.

Skutečnost, že si členské státy mohou zvolit různé úrovně elektronických podpisů, s sebou nese nebezpečí, že řešení pro elektronické zadávání zakázek budou ve svém návrhu zohledňovat produkty vyvinuté na vnitrostátní úrovni. Z toho plyne nebezpečí roztržitého trhu zadávání zakázek a vytvoření překážek vnitřnímu trhu pro elektronické podpisy.

Nyní je úkolem zavést elektronické podpisy pro elektronické zadávání zakázek v celé Evropě, ale nevytvořit přitom překážky pro přeshraniční obchod.

Nové směrnice doplňuje akční plán¹⁶, který stanoví cíle a uvádí možné akce ze strany Komise a členských států v letech 2005 až 2007 k zajištění, že do roku 2010 bude elektronické zadávání zakázek v Evropě všeobecně rozšířeno. Vyzývá k vytvoření praktického řešení pro elektronické podpisy na základě vzájemného uznávání, které se nesmí lišit od řešení používaných v jiných oblastech činností.

4.3 Rozhodnutí Komise o elektronických a digitálních dokumentech

Rozhodnutí Komise 2004/563 o elektronických a digitálních dokumentech bylo přijato dne 7. července 2004¹⁷. Uvedeným rozhodnutím se mění vnitřní jednací řád Komise.

Uvedené rozhodnutí stanoví podmínky platnosti elektronických a digitálních dokumentů pro účely Komise. Použije se pro elektronické dokumenty, které byly vypracovány, obdrženy nebo uchovávány Komisí, a elektronický podpis se v případě potřeby použije k potvrzení platnosti elektronických dokumentů¹⁸.

Komise vypracovala prováděcí pravidla k uvedenému rozhodnutí. Uvedená pravidla obsahují zásady potřebné k zavedení technické infrastruktury pro elektronické podpisy.

5. ZÁVĚRY

5.1. Právní hledisko

Směrnice přinesla právní jistotu, pokud jde o obecnou přijatelnost elektronických podpisů: potřeba právního uznání elektronických podpisů byla uspokojena provedením směrnice do práva členských států.

V této souvislosti zastává Komise názor, že cíl směrnice byl z větší části splněn a že v této fázi nevystala jasná potřeba její revize.

¹⁵ Viz příloha X směrnice 2004/18 o zadávání veřejných zakázek.

¹⁶ Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Akční plán provádění právního rámce v oblasti elektronického zadávání veřejných zakázek, 14.10.2004.

¹⁷ Rozhodnutí Komise ze dne 7. července 2004, kterým se mění jednací řád Komise, Úř. věst. L 251, 27.7.2004, s. 9.

¹⁸ Může se po dohodě použít i pro jiné subjekty pověřené prováděním určitých politik Společenství nebo pro správní orgány členských států v případě, kdy nějaký postup zahrnuje Komisi a tyto jiné subjekty.

Vzhledem k problémům se vzájemným uznáváním elektronických podpisů a s interoperabilitu na obecné úrovni Komise nicméně uspořádá řadu setkání s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami, na kterých se s ohledem na zvážení případných dodatečných opatření bude zabývat těmito otázkami: rozdíly v provedení směrnice; vyjasnění konkrétních článků směrnice; technická hlediska a hlediska normalizace; problémy s interoperabilitou. V této souvislosti budou zohledněny výsledky příslušných činností útvarů Komise.

5.2. Účinek na trh

Používání kvalifikovaných elektronických podpisů je mnohem méně rozšířené, než se očekávalo, a trh není dobře rozvinutý. Uživatelé v současné době nemají jediné elektronické osvědčení (certifikát), kterým by mohli podepisovat dokumenty nebo transakce v elektronické podobě stejně jako na papíře. V této fázi proto nelze komplexně posoudit cíl směrnice, který se týká vnitřního trhu, tedy volný pohyb kvalifikovaných elektronických podpisů.

Hlavní příčina pomalého rozvoje trhu je ekonomického rázu: poskytovatelé služeb jsou málo motivováni, aby vyvíjeli elektronické podpisy pro více aplikací, a dávají přednost nabídce řešení pro své vlastní služby – příkladem jsou řešení vyvinutá v odvětví bankovníctví. Tím se zpomaluje proces vývoje interoperabilních řešení. Nedostatek aplikací, například komplexních řešení pro elektronické archivy, může rovněž bránit vývoji víceúčelového elektronického podpisu, pro který je nutné dosáhnout kritického množství uživatelů a míry využívání.

Řada aplikací v budoucnosti může nicméně být impulsem pro růst trhu. Využívání elektronických podpisů ve službách elektronické veřejné správy již dosáhlo určité úrovně a v budoucnosti bude pravděpodobně představovat důležitou hnací sílu. Strategickou úlohu aplikací elektronické veřejné správy uznává iniciativa i2010¹⁹, která podporuje zavádění a účinné využívání informačních a komunikačních technologií v soukromém i veřejném sektoru. Potřeba bezpečných elektronických prostředků k prokázání totožnosti, jakož i pro přístup k veřejným službám a pro jejich používání, je pro občany i podniky velmi důležitá a bude podporovat používání elektronických podpisů²⁰. Budou vznikat různé podoby elektronických průkazů totožnosti (eID), které budou vyžadovat různý stupeň interoperability. Komise dala iniciativám, které se zabývají elektronickými průkazy totožnosti, vysokou prioritu, například prostřednictvím akčního plánu pro elektronické zadávání zakázek („eProcurement“), harmonizace ochranných prvků cestovních dokladů, akce programu IDABC týkající se hledisek interoperability elektronických průkazů totožnosti pro celoevropské služby elektronické veřejné správy, nebo programů IST či eTen. Komise samotná hodlá pokračovat v modernizaci své vlastní administrativy²¹. Jedním z těchto opatření je budoucí zavedení elektronických podpisů za účelem snížení oběhu papírových dokumentů.

Komise bude nadále podněcovat rozvoj služeb a aplikací pro elektronické podpisy a bude sledovat trh. Vedle podpory prostřednictvím činností v oblasti elektronické veřejné správy bude zvláštní důraz kladen na interoperabilitu a přeshraniční využívání elektronických podpisů. Komise bude podněcovat další normalizační činnost, aby podporovala interoperabilitu a používání všech druhů technologií pro kvalifikovaný elektronický podpis na vnitřním trhu. V roce 2006 vypracuje zprávu o normách pro elektronické podpisy.

¹⁹ KOM(2005) 229 v konečném znění.

²⁰ Viz též prohlášení ministrů jednohlasně schválené v Manchesteru na ministerské konferenci o elektronické státní správě – „Transformace veřejných služeb“, 24/11/05.

²¹ „e-Komise 2006–2010: zvýšení účinnosti a průhlednosti“ – strategický rámec – K/2005/44 73.